

เศรษฐกิจโตเกินในรัสเซียมีมูลค่า 20 ล้านล้านรูเบิล

สำนักข่าวกรองด้านการเงิน (Rosfinmonitoring) ประเมินว่าเศรษฐกิจใต้ดินของรัสเซียในปีที่ผ่านมา มีมูลค่ากว่า 20 ล้านล้านรูเบิล คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ของ GDP แต่ก็ถือว่ามีความผันผวนลดลงเป็นลำดับ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2558 – 2559 ที่เคยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 28 ของ GDP

การประเมินนี้วิเคราะห์โดยใช้แบบฉบับของรัสเซียที่ปรับให้สอดคล้องกับข้อมาตรฐานของ FATF (องค์การนานาชาติสำหรับการพัฒนามาตรการทางการเงินเพื่อป้องกันการฟอกเงิน)

- ปี พ.ศ. 2559 เศรษฐกิจใต้ดินมีมูลค่า 24.3 ล้านล้านรูเบิล ร้อยละ 28.3 ของ GDP
- ปี พ.ศ. 2560 เศรษฐกิจใต้ดินมีมูลค่า 18.9 ล้านล้านรูเบิล ร้อยละ 20.5 ของ GDP
- ปี พ.ศ. 2561 เศรษฐกิจใต้ดินมีมูลค่าตามการประเมินเบื้องต้นร้อยละ 20 ของ GDP

หากถามว่าเงิน 20 ล้านล้านรูเบิลมีค่ามากเพียงใด เงินจำนวนนี้มากกว่าเงินงบประมาณของรัฐบาลกลางสำหรับปี พ.ศ. 2562 (18 ล้านล้านรูเบิล) หรือเทียบได้ว่ามากกว่ารายได้ทั้งปีของบริษัทพลังงาน Gazprom (6.5 ล้านล้านรูเบิลเมื่อปี พ.ศ. 2560) ถึงสามเท่าตัว หรือเปรียบเทียบอีกแง่หนึ่งได้ว่ามีจำนวนกว่าหนึ่งในสามของรายได้เงินสดทั้งประเทศในปี พ.ศ. 2561

ทั้งนี้ จากข้อมูลที่เห็นว่าเศรษฐกิจใต้ดินหดตัวลงมากในปี พ.ศ. 2560 อาจไม่ได้มาจากการลดลงของธุรกิจที่ผิดกฎหมายหรือหลบซ่อนเพียงอย่างเดียว แต่อาจเป็นสาเหตุมาจากการเปลี่ยนวิธีการประเมินวิเคราะห์

ด้วยพร้อมทั้งแนวโน้มการไหลเวียนของเงินระหว่างประเทศที่น่ากังวลก็ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ถึงแม้ว่าสำนักข่าวกรองด้านการเงินจะไม่ได้แจ้งถึงวิธีการประเมินเศรษฐกิจใต้ดินอย่างชัดเจน แต่ก็พอคาดเดาได้ว่าธุรกรรมที่อยู่ในข่ายนั้นประกอบด้วย

- การนำเข้าสีเทา (นำเข้าสินค้าโดยตีราคาต่ำเพื่อหลบเลี่ยงภาษี)
- การปกปิดรายได้เพื่อหลบเลี่ยงภาษี
- การจ่ายค่าจ้างแรงงานที่ไม่เป็นไปตามระเบียบ
- ธุรกิจผิดกฎหมายที่อาศัยการดำเนินธุรกรรมการเงินในต่างประเทศที่มีความลับซับซ้อน

แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจใต้ดินบางครั้งอาจผสมผสานไปกับเศรษฐกิจที่ไม่ได้ผ่านการตรวจสอบหรืออยู่ในฐานข้อมูลของรัฐ รวมทั้ง

- เศรษฐกิจแบบหลบซ่อน (มีการผลิตที่ถูกกฎหมายแต่หลบซ่อนภาษี เช่น การจ้างแรงงานผิดกฎหมาย)
- อาชญากรรม (ค้ายาเสพติด ค้าอาวุธ และค่าประเวณี)
- การผลิตอย่างไม่เป็นทางการ (เช่น การขายพืชผักที่ปลูกขึ้นเองโดยไม่ได้ลงทะเบียนธุรกิจ)
- การผลิตเพื่อไว้บริโภคเอง

การประเมินจะคำนึงถึงสองประการแรกเป็นสำคัญ โดยไม่รวมการผลิตที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งหากนำเอาการผลิตที่ไม่เป็นทางการมารวมคำนวณจะเพิ่มสัดส่วนต่อ GDP ขึ้นอีกไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อขนาดของเศรษฐกิจใต้ดินคือการคอร์รัปชัน รวมทั้งความเข้มงวดและการกำหนดอัตราภาษีที่สูงของรัฐบาลที่จะผลักดันให้ธุรกิจเลือกที่จะก้าวเข้าไปสู่เศรษฐกิจใต้ดิน

IMF เผยแพร่ผลการศึกษเปรียบเทียบระหว่างประเทศเมื่อต้นปี พ.ศ. 2561 จากการประเมินปริมาณเศรษฐกิจใต้ดินในประเทศต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2534 ถึงปี พ.ศ. 2558 โดยไม่นับรวมกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหรือเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม พบว่าเศรษฐกิจใต้ดินของรัสเซียสูงเกินกว่าที่ประมาณการไว้อย่างเป็นทางการ กล่าวคือสูงถึงร้อยละ 33.7 ของ GDP เมื่อปี พ.ศ. 2558 สูงเกินกว่าค่าเฉลี่ยของทั้ง 158 ประเทศ (ร้อยละ 27.8) ขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 10 ของ GDP (แคนาดา

ร้อยละ 9.4 เยอรมนี ร้อยละ 7.8 ญี่ปุ่น ร้อยละ 8.2 และสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 7) โดยของรัสเซียถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกับเวเนซุเอลา (ร้อยละ 33.6) ปากีสถาน (ร้อยละ 31.6) อียิปต์ (ร้อยละ 33.3)

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (Rosstat) เมื่อปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2561 ในเศรษฐกิจรัสเซียมีการจ้างแรงงานที่ไม่เป็นทางการจำนวน 14.9 ล้านราย (ร้อยละ 20.4 ของจำนวนคนงานทั้งหมด) ทำให้เกิดการจ่ายค่าแรงงานอย่างหลบซ่อนเป็นเงิน 10.9 ล้านล้านรูเบิล หรือร้อยละ 11.8 ของ GDP ในปี พ.ศ. 2560

ที่มา: *Financial Intelligence Estimates at \$ 20 Trillion the Shadow Economy in Russia*, www.rbc.ru, 22 February 2019